

# L' ART DEL PAGÉS

---

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÁFICA.

---

## ¡Vía fora l' invasor!

---

Aumenta 'l perill y continuan las amenassas, convertintse en realitats.

Ja no es sols á Tarragona ahont hi han arribat cargaments de vi italiá, sino que en lo Port de Valencia hi esperan també tanta algunas embarcacions plenas de caldos d' Italia, que venen á fer la competencia á la producció del pays.

Aquesta deplorable expectativa en que 'ns han posat ab sos desacerts los Guberns d' aquesta desdixada nació, fa que 'l negoci de vins estiga suspés y fins amenassat de mort en plassas tan importants com las citadas.

En vá los gobernants prometen arreglar l' assumpto, donchs que propositantse cumplir al peu de la lletra, lo que 'n feren lley en altre ocasió, per ella sucumbirém al pés de sos articles.

No cal que s' exclamin los tarragonins de que 'l mercat está parat y de que las casas francesas establertas en aquella capital tancarán las portas al negoci; ni que 'ls valencians clamin pera que la lley se cambie; donchs que 'l vi italiá se desembarcará á Espanya y si no s' hi consum, s' exportará á Fransa. Lo tractat l' afavoreix y la falta de patriotisme es manifesta.



Siga com vulga, tant si 's queda en la Península com si passa la frontera, com d' origen nostre; de tots modos las cantitats que se 'ns importin disminuirán d' una manera considerable nostras vendas, en perjudici de la agricultura del pays, que paga y no hauria de callar.

Es precis, donchs, que prenguem una determinació molt séria, al davant d' aquesta verdadera invasió de vi foraster: d' altre manera haurém obert de bat á bat las portas á la producció extranjera, pera tancarlas eternament á la que té mes importancia en nostre pays, á la que 'ns sostenia en lo naufragi en que estém abocats pera empobrirnos del tot.

Si avuy consentim ab lo mes gros, lo demás ja estará lograt, deixant á nostres successors lo patrimoni de la miseria y de la vergonya pera malehir sa descendencia.

Al exclamar ¡vía fora l' invasor! recordémnos que no es la primera vegada que se 'ns desaten ofenentnos y que la culpa es nostra si 'ns deixém arrastrar per la indiferencia, que es lo pitjor dels mals; lo qual desdiria molt de nostre caràcter, probant á la evidencia nostre decaïment d' ánim y d' esperit.

Cuan serém reconeguts, estarém perduts.—T.

---

#### SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

---

### Cullita d' oli extranger

---

Mentres nostres olis tenen poca sortida en los mercats extrangers, á pesar de son preu baix, los italians y en especial los francesos se venen al doble, notantse además, que may hi ha existencias, efecte d' una venda sostinguda y constant. Tot y no sent la cullita mitjana, ja s' han venut partidas de 98 á 102 franchs los 100 kilógrams d' oli de Marsella y Niza y aixó que no eran cullidas á má.

Lo d' olivas de terra, procedent de la costa mediterránea s' ha pagat de 93 á 98 franchs, igual mesura. A 112 franchs s' ha ve-



nut oli de Provenza, per ser de mellor calitat. Mes inferiors y per consegüent mes baixos son los preus adquirits per los caldos de la ribera de Génova y del Var.

D'olis vells de la Provenza se n'ha venut una partida de 70.000 kilos á 175 franchs y en Aix á 179 altre de bastant respectable

Entre 106 y 109 franchs los 100 kilos valen los olis d'Italia, especialment los de Bitondo y Molfetta, que son exquisits.

En Toscana s'han fet molt bons olis, sens dubte perque 'l fruyt s'abasta ab la má. Se 'n vengué á 112 franchs los 100 kilos y s'esperava pujés fins á 125.

A pesar de que la calitat de nostras olivas no es inferior á la d'Italia y Fransa, no obstant los olis extrangers obtinguts del fruit de terra y passat tenen una ventatja de 8 á 15 pessetas sobre 'ls nostres; lo qual es degut á la mala elaboració que, en general, se 'ls dona y als vicis d'origen que adquireixen, per las malas condicions á que se 'ls subjecta, per mes que 'l fruyt siga cullit á má.

No 'ns cansarém may de repetirho Del cuydado que 's posi, desde 'l moment de la recolecció fins á sa complerta elaboració, dependeix la bona calitat de nostres olis, no olvidant los envasos y la perfecta refinació dels olis destinats al mercat y especialment al consum extranger, que 'ls vol transparents y sense gens de pòsit.

No fa gaire temps que donarem algunas reglas pera fer bon oli. A bon segur que 'ls que se n'haurán aprofitat no se 'n penedirán pas y d'aquí en davant procurarán seguir los mateixos consells, continuant iguals esmenas.

---

## Consideracions sobre 'l pervindre de nostras vinyas.

### Carta 6.<sup>a</sup>

*Sr. Director de L'ART DEL PAGÉS:*

Mon bon amich: després de las generalitats exposadas, ya podém estudiar las afirmacions que tinch promés examinar. Diuhen que cada hú es lliure de comprar ahont vulgui; y aixó que sembla lo mes clar, lo mes senzill, lo mes natural y lo mes cert del mon; aixó que ho tindrán per axiomátich aquellas intel·ligencias, aficionadas á establir principis generals, breus y compendiosos sense ficarse ab grans caborias, ni arribar, ni



acostarse gayre al moll de las cosas; donchs aixó no es cap mica natural, ni clar, ni axiomátich. Vos ho entendreu tot seguit. Si cada hù es lliure de comprar ahont vulgui, tots tenim la mateixa llibertat y com que aquesta llibertat, ó no es res, ó porta en sí la possibilitat de ferne us, es possible una nació quals individus prefereixin productes estrangers als nacionals y comprin aquells, arreconant aquestos? Doctrina tan absurda y funesta naix de la suposada llibertat, individual llibertat en que s' encastella l' egoisme esborrant ab un sol cop d' esponja la riqueza pública y privada, lo patrimoni nacional que 'ls sigles y las generacions han construhit ab grans esforços y continuadas lluytas.

No, aquella possibilitat no es pas possible; contra d' ella clama lo bon sentit, porque no està conforme ab la experiencia, ni ab la naturalesa de las cosas. L' individualisme será, si 's vol, un dato ab que cal contar pera resoldre 'l problema de la vida terrestre aixís individual com general; l' egoisme será fill d' un sentiment natural y lloable; mes l' individualisme no pot ésser la única norma de vida, ni l' egoisme será jamay una virtud humana. Deu imposá á l' home la necessitat de viure en societat, no pas perquè la voluntat individual sigués com soberana única é indiscutible; no pas perquè l' home obrés en ella com si estés sol y aislat, sino porque 'l dret de cada hù s' agermanés ab lo dret dels altres y perquè cada individuo contribuhís á realisar lo fi social.

«Si no n' hi ha per tant, direu tal volta; aquella possibilitat no arribará may á ser un fet real, porque la naturalesa dona en cada terra y en cada clima produccions especials.» Fins are examinava jo una afirmació, que es molt comú, y deduhia conseqüencias; no es pas culpa meva si entranya un impossible; aixó era precisament lo que tractava de demostrar. Ara aném á l' altre.

En efecte, la naturalesa generosa y espléndida no ho es per tot arreu en lo mateix grau, ni ab idéntica forma. Las calitats dels terrenos, las condicions del clima y mil altres circumstancias ofereixen varietat notabilissima que 's traduheix en incomparable diversitat de productos. La palmera, coquetona y fins vanitosa en las regions calentas, s' anyora y 's mort de pena en las comarcas fredas, la daurada espiga no grana per tot arreu y la vinya no adorna pas certas terras de la hermosa



verdor de sos pámpols Aixó ningú ho nega, pero ningú negarà tampoch que cap poble té en aqueix punt la privativa y que las condicions naturals no son las únicas, ni á voltas las mes poderosas en quant se tracta de l'aprofitament y desenrotll de la riquesa nacional. Si 'n voleu una proba fixeú un moment la atenció en lo que passa á la vista de tothom. Gracias á Deu, la naturalesa no ha estat pas una madrastra pera nosaltres. Espanya produheix en abundancia vins y olis; las entranyas de la Península crian ferros renombrats y carbons no despreciables: arbres seculars cobreixen serras y fondaladas; las planas semblan mars en que oneijan las prenyadas espigas; no obstant la Fransa y l'Italia importan grans quantitats d'oli y de ví; l'Inglaterra ferros y carbons; la Suecia fusta; la Russia blat y 'ls Estats-Units han arribat á enviarnos palla y herba seca. Entretant aquí res val, res dona y la vida del camp va esdevenint impossible com ho proclama la emigració cada dia mes numerosa que ¡fuig d' Espanya, com qui fuig de la miseria y de la fam

Apreneu donchs de memoria y al peu de la lletra aqueixa xarrameca, qu' avuy ne dihnen eloqüencia, ab que 's pinta de totas colorainas la riquesa del nostre pays y lo magnífich pervenir de que disfrutarem, sense mereixel, quan la ciencia nova acabi de destruhir las barreras que s' oposan á la completa llibertat de comers. Sí, apreneuho bé y feune propaganda en una nació que preferiria qualsevol dels *Chateaux* de Burdeos al Castell del Más per bó que fos; que brinda, fa gatzara y s' alegra ab lo Joahnisberg d' Alemanya y mira de regull al Pedro Gimenex, per mes que tingui totas las gracias d' Andalusia.

«¿Qué voleu? se 'm dirá ¿Voleu que la nació espanyola 's quedi ressagada y lluny del concert de las demás naciones? L' il·lustre Moret, l' incomparable Moret, president d' una comissió nombrada per estudiar anys enrera la emigració espanyola y 'ls remeys pera evitarla, fou convidat á un dinar y al final en un brindis de focs de bengala resolgué la qüestió en aquestos termes: «doneu als emigrants pá blanch y bonas habitacions y no emigrarán.» Donchs aixó voldria jo pera tots los espanyols, mes com que no puch pensar ab l' imaginació, com lo gran orador, me contentaria ab que la vida fos possible dintre de la que fou un dia la gran nació espanyola, quan no existian los Moret, los Figuerola y demás sabis: voldria que la nostra Es-



panya que apuntalaba son tresor no tingués un deute que l'ofega; voldria que jamay succehís, com are, que l'arribada d'uns pochs barcos estrangers ha portat l'alarma á tota la comarca valenciana, com si tornessim al temps en que los baixells argelins eran soberans en las aguas espanyolas; voldria que ma patria visqués en lo possible de lo seu, de las produccions propias: voldria que fos una realitat la grata frase del P. Sala: «l'Espanya felís, é independent de la gent estrangera.»

Y no es pas que vulgui somiar truytas, creyent que sia possible, ni sisquera favorable l'aislament per la nació: las relaciones internacionales son necessarias en tots los terrenos: no s'ha dit en vá que 'l mon es un taller inmens en que tothom travalla, pera tot lo mon. Ocasíó vindrá tal volta pera estudiar aqueix punt.

Deixo á part mos desitjos y continúo l'exámen proposat. ¡Oh! ¡Será sens dupte una gran cosa lo concert de las naciones, ya que tant se 'n parla y tal importancia mereix! Francament, sentiria passar per ignorant, ó per reaccionari en lo camí del progres, per lo que, aixís á cau d'orella y ab molta reserva, m'atreveixo á preguntarvos: ¿es aquell concert, ó son aquellas alianzas que temps enrera 'ns costaren tota la nostra grandesa? ¿significa tal volta aquell concert de sentiments y de costums que acaba de fernos olvidar la serietat espanyola, y tot lo que teniam d'espanyol? ¿vol dir aquell concert en que aprenguerem ideas utópicas y malaventuradas, que han produhit espantosos desordres, sino de sanch y destruccions abominables? ¿es aquell comers que deixa secas las fonts de la nostra riqueza y 'ns ofega ab los productos de naciones estranyas? Si es tot aixó, ó qualsevol part d'aixó, tinch pera mi que lo tal concert es un solemne desconcert, que no es més que 'l sacrifici d'Espanya en los altars de las demás naciones. Vaja, entre las dos cosas més m'estimo la patriótica frase del P. Sala, ab tot y 'ls sens inconvenients.

De todas maneras dech confesarvos que 'm fa molta gracia aqueix concert, qualsevol que sia, que obliga á cridar ¡fora protecció! y ¡fora Aduanas! á un poble que ab la protecció no viu sinó d'un modo raquitich y parent de la anémia; á un poble que clama contra 'ls estragos que 'l contrabando causa á la producció y á la riqueza nacional. ¿Qué dirian d'un home que sentint mal factors á l'escala cridés desafortat: ¡obriu las portas!—X.

GRANADA 6 JANER DE 1888.



## SECCIÓ DE NOTICIAS AGRÍCOLAS.

**Als culliters de ví.**—L' enginyer agrónomo gefe del Negociat d' Agricultura del Ministeri de Foment, ha sigut encarregat d' organisar las estacions enotécnicas de París, Lóndres y Hamburg.

Pera aquest objecte está reunint una colecció de vins y mostos espanyols, ab qual análisis y ab los datos de procedencia y preus, determinará los mellors mercats pera cada un dels tipos.

Los culliters que desitjin noticias sobre aquest particular, poden remetre mostrats y dirigir las consultas oportunas á la Direcció general d' Agricultura.

**Coliflor de Zaragoza á Londres.**—Un propietari de Zaragoza que ha ensajat ab éxit la conservació de carns, fruytas y llegums per medi de la congelació, se proposa exportar á Londres coliflor de la horta d' aquella capital d' Aragó.

**Concurs de pulverisadors y materials pera combatre 'l mildiu**—La Societat «Foment de la Agricultura» de Badalona, en sessió reglamentaria celebrada 'l diumenje passat, acordá celebrar en dita vila, un concurs práctic de pulverisadors y materials pera combatre 'l mildiu de la vinya.

Aixís com vagi organisantse dit concurs, ne donarém compte á nostres lectors, oferint desde ara nostras planas á la nombrada Associació badalonina, composta de propietaris rurals y pagesos de la citada vila, afanyosos de correspondre al títol que porta aquella.

**Contra la filoxera.**—L' italiá Leopoldo Gigli proposa com lo major sistema pera salvar los vinyars l' enterrar junt als ceps atacats de filoxera, carbons empapats en petróli, cual essencia es coneguda entre los entemólochs com un excelent insecticida.

Lo ministeri d' agricultura d' Italia ha donat ja las ordres pera que 's comensi en gran escala aquesta nova campanya, vist los notables experiments verificats per endevant



**Escola d' olivicultura.**—La Diputació provincial de Sevilla ha obert un concurs d' arrendament entre 'ls propietaris olivarsers de la mateixa pera que fassin proposicions respecte dels termes y edificis necessaris pera establir la escola d' olivicultura.

---

**Lley d' alcohols.**—Los representants dels gremis perjudicats per la lley d' alcohols, s' han reunit en Zaragoza, y han acordat no adquirir las patents á que la citada lley se refereix. Pera 'l cas en que se 'ls obligués al pago de patents, los reunits han resolt en principi tancar sos establiments.

---

**Orientació sense brúixula.**—En una revista científica trovém lo següent procediment pera orientarse de dia sense brúixula per medi d' un rellotje de butxaca. Se coloca l' observador d' espaldas al sol, tenint lo rellotje horizontal de modo que la agulla del horari segueixi la ratlla d' ombra que projecta son cos. Imaginant allavors una ratlla que sortint del mitx del rellotje passi per las dotze, la bisectris ó línea que parteix l' ángul que resulti, indicarà exactament al Nort.

---

**Plujas y neus.**—Unas y altres han sigut tan generals á Catalunya en aquestos últims dias, que ben bé pot assegurar-se que cap comarca s' ha lliurat de tenirne, en major ó menor cantitat, havent sigut excessivas en algunas d' ellas, especialment las primeras.

---

**Societat exportadora.**—En aquesta capital s' está organisant una Societat pera exportar los productes espanyols á las regions del Est y Mitxdia de Fransa y á las colonias espanyolas ultramarinas.

L' objecte pera que se funda dita agrupació de culliters y exportadors, es porque nostras mercaderías no sufreixin lo desmérit ab que se veuhen gravadas molts vegadas, per falta de formalitat en los compradors y de representació en los mercats. No dubtém que d' ella n' haurian de reportar bons resultats los productors del nostre pays, especialment los agrícolas, molts dels quals, per falta de semblant organisació, se veuhen poch menos que impossibilitats de fer conèixer sos productes en los mercats llunyans y de segura venda.

---